

Utbildningsförvaltningen

2022-12-13

Diarienummer:
NNN-20##-####

Beslutsfattare:
Viktor Engström

Version/Dokumentidentitet:
Central barn- och elevhälsoplan för Uppsala kommun 22/23

Dokumentansvarig:
Lina Cederberg, Paulina Rodriguez Milovic

Central barn- och elevhälsoplan för Uppsala kommun

Innehåll

Vision och syfte	4
Introduktion.....	4
Gemensamt ansvar för hälsa	4
Ramar och stadga	5
Inledning.....	5
Hälsa, lärande och relationer	6
Barnhälsa på förskolan och elevhälsa i skolan	6
Barnhälsa på förskolan.....	6
Elevhälsa på skolan.....	7
Ledning & stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd	7
Utredning av elevers behov av särskilt stöd.....	8
Skolformsbedömning	8
Främja skolnärvaro.....	9
Övergångar	10
Sekretess.....	10
Samtycke	11
Anmälningssplikt.....	11
Den centrala barn- och elevhälsans organisation	11
Avdelning för barn- och elevhälsa	12
Centrala teamet	12
Elevnära insatser.....	15
Avdelning för kommunal grundskola.....	15
Professionsöverskridande insatser	16
Informations- och kunskapsresurser	16
Normer och barnrättsligt arbete	17
Delaktighet.....	18
Lokal elevhälsoplan	18
Referenser.....	19
LÄSTIPS - bra resurser online och på papper.....	20
Böcker.....	20
Länkar	21
Barnrätt, elevrätt och barnskydd.....	21
Elevhälsoarbete	21
Forskning	21
Funktionskunskap	21
Likabehandling, jämställdhet och antidiskriminering.....	21
Medicinsk hälsa.....	21
Pedagogiska resurser	22

Bilagor	22
Mall för lokal elevhälsoplan	22
Bakgrund	22
Elevhälsoplanens syfte.....	22
Elevhälsans uppdrag.....	22
Dokumenthistorik	24

[Fyll i vägledningens rubrik under Arkiv\Info\Titel]

Vision och syfte

Introduktion

Uppsala kommuns centrala barn- och elevhälsoplan är ett dokument som ska ge stadga åt såväl rutiner som åt den idémässiga riktningen för det löpande arbetet med kommunens barn och unga. Planen skall fungera som en utgångspunkt för de lokala planerna ute på förskolor och skolor. Den skall också beskriva de kommunövergripande barn- och elevhälsoinsatserna. Läsaren skall efter läsningen få kunskap om vad som menas med barnhälsa och elevhälsa, samt hur Uppsala kommun tar sig an uppdraget att sörja för barns och ungas hälsa.

Barnhälsoperspektivet genomsyrar hela läroplanen för förskolan. Enligt den ska barnen befinna sig i en pedagogisk miljö som sätter barnets behov av omsorg, välbefinnande och trygghet i centrum.

En liknande ambition finns i grundskolans läroplan (Lgr 22) där det gemensamma uppdraget beskrivs på följande vis:

“Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsökande individer och medborgare. Skolan ska präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Skolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Arbetet måste därför ske i samarbete med hemmen”

Vidare, i gymnasieskolans läroplan framgår att *“Utbildningen ska främja elevernas utveckling till ansvarsökande människor, som aktivt deltar i och utvecklar yrkes- och samhällslivet. Den ska bidra till elevernas allsidiga utveckling. Skolan har uppgiften att förmedla och förankra grundläggande värden, främja elevernas lärande och förbereda dem för att arbeta och verka i samhället.”*

I samtliga skolformers läroplaner understryks skolans och samhällets roll i att skapa ett tryggt fundament varifrån lärandet ska utgå ifrån.

Gemensamt ansvar för hälsa

De barn och elever som omfattas av föreliggande plan finns i kommunens förskoleverksamheter, grundskolor, grundsärskolan, samt gymnasieskolor och gymnasiesärskolan. Skolplikten för grundskolans elever innebär att elevernas skolgång från förskoleklass upp till nionde klass är obligatorisk dvs tvingande. Lika tvingande är det för kommunen att tillhandahålla en förskola, skola och gymnasieskola som formas runt varje barn respektive elev, så att denna kan utvecklas optimalt i enlighet med sina egna förutsättningar och potential. Vårdnadshavarnas ansvar å ena sidan och skolans å andra sidan utgör en gemensam plattform för barnets/elevens utveckling, hälsa och framtid.

Gymnasieskolan är i likhet med förskolan en frivillig skolform. Gymnasieskolans elever har närvaroplikt, dvs en skyldighet att närvara och delta i undervisningen som ges. Och i likhet med såväl förskola som grundskolan så åligger det skolan att skapa individuella förutsättningar för utveckling och hälsa hos eleverna. Kommunen har också ett aktivitetsansvar för de i gymnasieålder som inte är inskrivna på en gymnasieskola.

Ramar och stadga

Uppsala kommun arbetar utifrån så kallade inriktningsmål, vilka styr det kommunala arbetet och skapar en gemensam riktning och förändring. Kommunen ser att dessa mål "... fokuserar på ett gott liv i ett hållbart samhälle. ". En del av målen har direkt bäring för elevhälsans arbete. Bland dessa finns målet att tillhandahålla en likvärdig skola för alla elever i Uppsala kommun. De särskilda satsningarna handlar om bland annat om att stärka elevers hälsa och välmående, samt att säkra att även fritidshemmen arbetar med skolans kompensatoriska uppdrag.

Skolplikten tillsammans med skolans elevhälsouppdrag ger skolan en unik möjlighet att stärka **alla** elevers hälsa, oavsett bakgrund och livsvillkor. Förskole- och skoldagens innehåll skall genomsyras av ett hälsofrämjande, förebyggande, relationellt arbete och sträva efter en social gemenskap som ger trygghet och lust att lära.

En förutsättning för att ovanstående ska kunna uppnås, är att barn och unga görs delaktiga i frågor som rör dem själva, och att vuxna samarbetar kring barnen/eleverna. Personal som arbetar inom förskolan och skolan ska ta hänsyn till barns och ungas maktmässigt sårbara position och aktivt bjuda in dem i sammanhang där man gemensamt arbetar för deras fri- och rättigheter.

Inledning

Barn- och elevhälsa är ett samlingsbegrepp för allt som görs inom verksamheternas ramar för att skapa ett positivt klimat i förskola och skola, i syfte att undanröja hinder för varje barns utveckling och lärande. Barn- och elevhälsa är alltså inte bara en organisatorisk enhet utan något som alla anställda på en förskola och skola gemensamt ansvarar för, där det gemensamma uppdraget är att skapa miljöer som stimulerar, utmanar och stödjer varje barn och elevs utveckling mot målen.

Den centrala barn- och elevhälsoplanen är gemensam för samtliga skolformer inom utbildningsförvaltningen i Uppsala kommun och ska utgöra ett stöd i ovanstående arbete. Här beskrivs de centrala barn- och elevhälsoinsatserna, liksom ett förhållningssätt som utgör en gemensam syn på barn och elever. Såväl central som lokal barn- och elevhälsopersonal ska vara förtrogen med vad ett salutogent perspektiv innebär konkret. Planens strukturerande funktion skapar också förutsättningar i arbetet för en likvärdig skola, där den lyfter fram viktiga aspekter på hur arbetet kan utföras lokalt, samt vilka insatser som alla barn och elever har tillgång till i kommunen.

Varje förskola, grundskola och gymnasieskola ansvarar sedan för att ta fram en lokal plan som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Såväl den lokala som den centrala barn- och elevhälsoplanen skall revideras årligen.

Barn- och elevhälsoarbetet vilar på en relationell grund. Med det menas att de professionella ansvarar för att i samspel med barn och elever, och i förlängningen även vårdnadshavare samt andra instanser inom samhället skapa goda lärmiljöer. Det är i

interaktionen mellan barn/elev och miljön som svårigheter och hinder kan uppstå, och det är i interaktionen lösningarna finns.

I Socialstyrelsens "Vägledning för elevhälsan" kan man läsa: Elevhälsan ska främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och elevhälsans personal ska även stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. Genom elevhälsans uppdrag sätts sambandet mellan lärande och hälsa i fokus och elevhälsan knyts därmed närmare skolans uppdrag. En god hälsa är en viktig förutsättning för att klara skolan. Elevhälsans mål är att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för alla elever."

Hälsa, lärande och relationer

Sambandet mellan barns och ungas hälsa och lärande i förskola och skola beskrivs i forskning som dubbelriktat (Skolverket, 2019). Det innebär att barns och ungdomars fysiska och psykiska hälsa är en grundförutsättning för lärande. Det är lättare att lära om man mår bra, och lärande kan i sin tur bidra till hälsa och välbefinnande. I detta arbete föreligger ett gemensamt ansvar för all personal, dvs uppdraget är inte enbart begränsat till elevhälsopersonalen. Barn- och elevhälsa är inte en särskild insats, utan innefattar allt från att man hälsar på sin lärare på morgonen, till att lektionen känns spännande och aktivt inbjuder till deltagande, att lunchen är trivsamt och att rasterna både stimulerar, bjuder på social samvaro och skapar tillfälle för återhämtning.

Förskolan och skolan ska arbeta huvudsakligen i "friskzon", dvs utifrån det friska i barn och elever. De ska även arbeta i "riskzon", i syfte att förebygga ohälsa och hinder. Grunden för detta arbete är att ha goda rutiner för identifikation av potentiella risker och hinder för lärande, utveckling och hälsa på individ-, grupp-, och organisationsnivå. Genom strukturerade analyser planeras och utformas sedan insatserna.

Den relationella grunden tillsammans med skolans kompensatoriska uppdrag manar oss att centralt såväl som lokalt arbeta kollaborativt, dvs att sträva efter samsyn och samarbete i mötet med vårdnadshavare och övriga samhället. Vårdnadshavare skall ges möjlighet till att kunna fatta informerade beslut efter möte med barn- och elevhälsan. En god relation mellan hem och förskola/skola skapar också förutsättningar för lärande och utveckling hos barnet eller eleven.

Barnhälsa på förskolan och elevhälsa i skolan

Barnhälsa på förskolan

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla sin identitet och känna trygghet i den. Förskolan ska även arbeta för att medvetandegöra barns rätt till sin egen kropp, samt kroppslig och personlig integritet. Vidare ska förskolan ge förutsättningar för att utveckla motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning, samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande.

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver enligt skollagen (8 kap. § 9). Rektor ansvarar för att verksamheten utformas så att barnet får det särskilda stöd och den hjälp som behövs.

Förskolorna ansvarar själva för specialpedagogiska insatser på generell nivå. Förskolorna har även tillgång till egna specialpedagoger, psykolog och logoped inom

centrala barn- och elevhälsan. Förskolorna kan beställa stöd av syn- och hörselpedagoger på Centrala elevhälsan.

När behov uppstår görs kartläggningar som analyseras och därefter upprättas handlingsplaner vilkas insatser följs upp och utvärderas. Vårdnadshavare får ta del av insatserna i handlingsplanen.

Alla förskolor har handlingsplaner mot diskriminering och kränkande behandling där främjande och förebyggande insatser beskrivs. Förskolan har även en handlingsplan för insatser vid mottagandet av nyanlända barn.

Kommunens barnhälsovård tar del av föräldrastödsprogrammet Triple P samt hänvisar vårdnadshavare till exempelvis bvc, logoped, mödra- och barnhälsovårdpsykologer. Barnhälsovården och förskolan kommunicerar med varandra om barns hälsa och utveckling genom ett formulär vid 3-, 4- och 5-års ålder. Formuläret är ett beprövat frågeformulär för att upptäcka beteende- och emotionella svårigheter hos förskolebarn och ger underlag för klinisk bedömning. Tidiga upptäckter och stöd är viktiga då dessa kan utvecklas till psykisk ohälsa i tonåren.

Öppna förskolan är viktig för tidiga förebyggande insatser och den främjar barnens framtida hälsa. Verksamheten tillför kompetens via det familjecentrerade arbetet. Här finns en generell insats öppen för alla, men även till riktade grupper med större behov.

Elevhälsa på skolan

Ledning & stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd

Enligt skollagen (2010:800) 3 kap. 3 § f ska alla elever ges ledning och stimulans för att kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina egna förutsättningar. Lärare bör också ha höga förväntningar på samtliga elever, samtidigt som de kontinuerligt arbetar för att skapa ett tillitsfullt lärandeklimat (Hattie, 2012). När den vuxne visar tilltro till elevers kapacitet, kan eleverna också utmanas i högre utsträckning. Och när vi dessutom identifierar områden där elever får arbeta i utkanten av sin egen förmåga, i det som är precis inom räckhåll, skapas goda förutsättningar för utveckling.

När skolan befår att elever inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska stöd ges i form av extra anpassningar. Stöd i form av extra anpassningar är olika sätt att göra undervisningen mer tillgänglig. Det måste inte fattas några formella beslut för att göra anpassningar. Några exempel på extra anpassningar kan vara ett särskilt schema över skoldagen, anpassade läromedel eller extra tydliga instruktioner. Det är läraren som ansvarar för extra anpassningar. Den generella rekommendationen är dock att skolan inte ska nöja sig med att en elev når den lägsta godtagbara kunskapsnivån, utan att eleven har rätt att utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål. Detta utgör ett gott fundament i att skapa en utvecklande skola för alla elever, även de som har lätt att uppfylla de fastställda betygsriterierna. Läs mer på Skolverkets hemsida.

För de elever som inte uppfyller betygsriterierna trots att stöd getts i form av extra anpassningar, ska en anmälan ske till rektor, som ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds.

Särskilt stöd är insatser av mer omfattande, varaktig och ingripande karaktär som vanligtvis inte går att genomföra inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Pedagoger, övrig skolpersonal eller vårdnadshavare kan initiera en utredning om särskilt stöd genom att anmäla till rektor om en elev befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppnås. Rektor ansvarar för att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Om en utredning visar att en elev behöver särskilt stöd på grund av att det befaras att eleven inte kommer uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas, ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Några exempel på särskilt stöd kan vara undervisning av en speciallärare under en längre tid eller placering i en särskild undervisningsgrupp. Läs mer om stöd till elever.

Utredning av elevers behov av särskilt stöd

Om en elev misstänks vara i behov av särskilt stöd görs en utredning om behov av särskilt stöd. Det är betydelsefullt att den kartläggning och pedagogiska bedömning som ingår i utredningen har ett pedagogiskt fokus och att tyngdpunkten ligger på en analys av hur skolan kan utforma och anpassa lärmiljöerna inom verksamheten, undervisningens innehåll samt metoder för att skapa förutsättningar för den enskilde eleven.

Utredningen ska omfatta vilka faktorer på organisations-, grupp- och individnivå, som påverkar elevens förutsättningar i skolan. Utredningar av elevers behov av särskilt stöd kan vara olika omfattande. I en del fall kan en utredning göras relativt enkelt och snabbt. I andra fall krävs en mer grundlig utredningsinsats då elevens hela skolsituation behöver kartläggas och analyseras (Skolverket, 2014).

Enligt skollagen ska arbetet med särskilt stöd ske i samråd med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt (skollagen, 3 kap 8§). Svårigheter i skolsituationen kan uppstå av många olika skäl. Det är därför viktigt att den samlade kompetensen inom elevhälsan bidrar med sin bild. Det viktiga är att skolan får fram det underlag som behövs för att kunna fatta beslut samt att endast ange relevant information.

Elevens och vårdnadshavares syn på skolsituationen ska ingå i utredningen då de perspektiven är centrala för en träffsäker utformning av stödet.

Skolförhållanden

Frågan om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan prövas av en elevs hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, social och medicinsk bedömning. Inför en sådan utredning måste skolan ha rutiner för hur man informerar vårdnadshavare om behovet att utreda målgruppsstillhörighet. Vårdnadshavare och elev ska få information om konsekvenser av att tas emot i grundsär- och gymnasiesärskola. I avdelning Barn- och elevhälsa, Centrala teamet, finns specialpedagog med uppdrag att ge den informationen. För att eleven ska tas emot i grundsärskolan ska de fyra bedömningarna ge svar på om eleven bedöms att inte kunna nå grund- och gymnasieskolans betygskriterier därför att eleven har en intellektuell funktionsnedsättning. Vårdnadshavare ska skriftligt ge sitt medgivande till att eleven tas emot i grundsärskolan.

Grundsärskolan finns med egna klasser på flera av kommunens grundskolor, medan gymnasiesärskolan är organiserad på två olika enheter.

Vårdnadshavare kan önska att en elev som har en intellektuell funktionsnedsättning får gå som integrerad elev i grundskoleklass. Beslut om det tas av huvudman.

Om elev som tillhör grundsär- eller gymnasiesärskolan misstänks inte tillhöra målgruppen ska det snarast anmälas till hemkommunen som skyndsamt ska utreda. Visar det sig att eleven inte tillhör grundsärskolan eller gymnasiesärskolan ska eleven byta skolform. Hemkommunen ska säkerställa att övergången sker utifrån elevens bästa.

Arbetet med skolformsbedömningar skall i likhet med allt annat elevhälsoarbete präglas av ett barn- och elevcentrerat arbetssätt. Barnets/elevens vilja skall alltid beaktas och vara vägledande. Barnet/eleven skall göras delaktig under processen och ges löpande information om vad som görs, så att processen blir trygg och begriplig.

Dokumentation vid skolformsbedömning

Utredningens olika delar ska förvaras i elevens ärende om särskilt stöd i Prorenata. Den pedagogiska kartläggningen bifogas i särskilt stöd i sin helhet. Den psykologiska, medicinska och sociala bedömningen (samt eventuell logopedbedömning) ska sammanfattas och bifogas i elevens ärende om särskilt stöd. Fullständig dokumentation rörande utlåtande och bedömningar av psykolog, skolläkare och/eller logoped sker i respektive journal i Prorenata.

Främja skolnärvaro

Skolans arbetsmiljö kan i sig främja närvaro eller bidra till att frånvaro uppstår. En god lärandemiljö, med undervisning som anpassas till den enskilda elevens behov, ökar möjligheten till att delta i utbildningen.

Skolan behöver ha rutiner för att systematiskt uppmärksamma och rapportera frånvaro samt utreda frånvaron med hjälp av en kartläggning. Utifrån kartläggningens resultat behöver den samlade elevhälsan planera för insatser som kan främja elevens närvaro i skolan. Daglig kontakt med elev/vårdnadshavare och samverkan med andra verksamheter är av stor vikt.

Rektor har skyldighet att utreda upprepade och längre frånvaro, såväl giltig som ogiltig, samt anmäla till skolpliktsbevakningen. Omfattande frånvaro är en varningssignal om att en elev riskerar att inte klara av sin utbildning. Det är viktigt att kartlägga orsaker till frånvaro så att eleven kan få det stöd som behövs för att uppnå utbildningsmålen.

På varje skola bör det finnas en funktion som kontinuerligt följer närvaro på individ- och skolnivå. Enligt beslut från utbildnings-, social och omsorgsnämnderna ska varje skola utse en närvaroansvarig personal som kan utföra följande uppgifter:

- ✓ Ansvara för att skolan håller daglig kontakt med frånvarande elever/ vårdnadshavare
- ✓ Ha övergripande ansvar för närvarofrågor
- ✓ Säkerställa rutiner som främjar närvaro
- ✓ Se till att det finns inarbetade rutiner vid frånvaro
- ✓ Analysera närvarolistor månadsvis
- ✓ Lyfta oroande skolfrånvaro till rektor
- ✓ Följa upp frånvaroärenden

[Läs mer om frånvaro i skolan.](#)

Övergångar

När barn eller elever byter förskola, skola eller skolform finns risken att viktig information går förlorad. Att övergången fungerar bra är en betydelsefull faktor för en god skolgång. Det är därför viktigt att det finns rutiner och arbetssätt som underlättar övergången, särskilt för barn och elever som är i behov av särskilt stöd, då kontinuitet och välplanerade insatser är centrala.

Övergång från en verksamhet till en annan är en viktig händelse för barnet/eleven. Barn och elever är med om flera övergångar under sin uppväxt; mellan förskolor, skolor, stadier och skolformer. Avlämnande verksamhet ska ge relevant information till mottagande verksamhet. Det är viktigt att mottagande verksamhet aktivt tar emot och använder sig av informationen på ett sätt som gynnar barnet/eleven. I Skolverkets stödmaterial Övergångar inom och mellan skolor och skolformer (2014) framkommer att välfungerande övergångar är en viktig fråga för alla som arbetar i förskolan och skolan. Rektor leder och samordnar arbetet med övergångar.

För att skapa kontinuitet behöver medarbetare i förskolan och skolan, arbeta aktivt med att skapa en trygg och positiv övergång, samt ge så bra förutsättningar som möjligt att fortsätta utvecklas och lära. Det är viktigt att tillvarata och bygga vidare på de kunskaper och förmågor som elever har med sig från tidigare verksamhet. Förskola och skola har i uppdrag att samarbeta för att stödja barns och elevers allsidiga lärande i ett långsiktigt perspektiv. Det innebär att förskolan och skolan behöver organisera och förbereda övergångar så att den nya verksamheten kan möta alla barn och elever.

För att stödja utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska det finnas en väl utvecklad samverkan mellan barn-/elevhälsoteamet och enhetens olika yrkesgrupper. Förskolan och skolan ska också sträva efter ett förtroendefullt samarbete med andra verksamheter för att underlätta övergångar mellan förskolor/skolor. Många gånger är det svårt att överföra information om barn/elever till förskolan, skolan och gymnasieskolan. Rektor eller biträdande rektor ansvarar för överlämning till mottagande verksamhet.

Uppsala kommun har utarbetat centrala riktlinjer för övergångar inom och mellan skolformer, som utgår från Skolverkets material. Riktlinjerna tydliggör ansvaret för hur förskola och skola ska ge barn och elever kontinuitet i skolgång oberoende av skolbyten. Riktlinjer är avsedda för förskola, förskoleklass, fritidshem, pedagogisk omsorg, de obligatoriska skolformerna, gymnasieskola och gymnasiesärskola och är obligatoriska att följa för kommunala förskolor och skolor. De fristående skolorna uppmanas att följa riktlinjerna. Riktlinjerna finns tillgängliga på [utförarwebben](#).

Där framgår också vilken information som inom den kommunala huvudmannen ska förmedlas mellan förskolor, skolor och skolformer och det finns olika stödmaterial och tidsplaner för att underlätta överföringen.

Sekretess

Alla barn, elever och familjer ska kunna känna sig trygga i att den personal som arbetar inom skolan har kunskap om hur personlig information ska hanteras. Alla som är anställda i en kommunal förskole-/skolverksamhet omfattas av offentlighets- och sekretesslagen, 2009:400 (OSL), där sekretessen och tystnadsplikten mellan myndigheter och mellan självständiga verksamhetsgrenar inom samma myndighet regleras. Sekretessnivån varierar mellan olika professioner som arbetar inom de olika verksamheterna, och varje profession behöver känna till vilken sekretessnivå som

gäller, samt vilka möjligheter som finns för utbyte av information i barn- och elevhälsoarbetet.

Skolsköterskor och skolläkare, dvs. elevhälsans medicinska insats (EMI), samt logoped, omfattas av stark sekretess enligt 25 kap. OSL. EMI och logoped tillhör en självständig verksamhetsgren i förhållande till övrig skolverksamhet. Det råder sekretess åt båda håll mellan EMI/logoped och skolans övriga personal, även om det är något lättare för den övriga skolverksamheten att lämna uppgifter till EMI. Ibland är det nödvändigt att lämna ut en uppgift för att eleven ska kunna få det stöd som hen behöver (se t.ex. 25 kap. 13 a § OSL). Då får EMI och logoped under vissa förutsättningar lämna uppgiften till resten av elevhälsan eller den särskilda elevstödande verksamheten inom samma myndighet, t ex för att eleven ska kunna få det särskilda stöd hen behöver. Detta bör dock användas restriktivt. För att underlätta samarbete kring en elev kan vårdnadshavare och/eller eleven samtycka till att uppgifter delas mellan professionerna.

Samtycke

En vårdnadshavare kan samtycka till att häva sekretessen för uppgifter gällande sitt barn. Utifrån ålder och mognad bör dock samtycke även inhämtas från barn/ungdomar under 18 år. Om eleven själv bedöms kunna fatta sådant beslut, kan det räcka med elevens eget samtycke. Myndiga elever beslutar dock själva över sekretessbelagd information. Det innebär att vårdnadshavare inte kan ge samtycke till att lämna ut uppgifter gällande en myndig elev.

Ett samtycke kan vara skriftligt eller muntligt, men det är ofta lämpligt med ett skriftligt samtycke. För att samtycket ska räknas som ett samtycke måste det vara tydligt för personen vad den ger samtycke till, och den ska också kunna låta bli att samtycka. Samtycket ska vara frivilligt. Det är därför viktigt att alltid förklara klart och tydligt för den som ska lämna sitt samtycke att personen i fråga alltid har rätt att ångra sig. Det ska vara lika lätt att återkalla ett samtycke som att lämna det.

Anmälningsplikt

Enligt Socialtjänstlagen har anställda som arbetar med barn och ungdomar eller inom hälso- och sjukvården skyldighet att genast [anmäla till socialnämnden](#) om de får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Detta innebär att man har ett personligt ansvar för att göra en anmälan, och att anmälan inte kan överlåtas till någon annan. Som utgångspunkt bör förskola och skola arbeta för att vårdnadshavare görs delaktiga i en anmälan till socialtjänsten. Det finns dock undantag, exempelvis om man misstänker att ett barn eller en elev blir utsatt för våld i hemmet och/eller övergrepp. Då ska anmälaren inte meddela vårdnadshavare, utan direkt anmäla till socialtjänsten. Kontakten med vårdnadshavare initieras därefter av socialtjänst och polis.

Den centrala barn- och elevhälsans organisation

Uppsala kommuns barn- och elevhälsa ligger organisatoriskt under utbildningsförvaltningen. Barn- och elevhälsan återfinns inom två avdelningar; dels avdelningen för barn och elevhälsa, och dels i avdelningen för kommunal grundskola.

Avdelning för barn- och elevhälsa

Avdelningen för barn- och elevhälsa inrymmer Enheten för centrala teamet samt Enheten för elevnära insatser, med varsin enhetschef under en och samma avdelningschef. Avdelningen samlar alla skolformer för barn och elever från 0 - 20 år, dvs riktar sig till barn inom förskolan och elever inom grund- och gymnasieskolan. Avdelningen är ett stöd för förskolor och skolor i det förebyggande arbetet men också i enskilda elevärenden. I enheterna finns olika professioner som ger konsultation, handledning och fortbildning till förskolor och skolor i kommunen.

Centrala teamet

Inom enheten Centrala teamet arbetar hörselpedagoger, specialpedagoger, socionomer, psykologer, logoped, skolläkare, logopediskt ledningsansvarig logoped (LLA), medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA), och psykologiskt ledningsansvarig psykolog (PLA). För de professioner som ingår i skolans elevhälsoteam anordnar enheten yrkesnätverk, där yrkesspecifika frågor diskuteras. För respektive profession finns en utsedd samordnare. Yrkesträffen ger elevhälsopersonal möjlighet att hålla sig à jour med aktuella rutiner, föreskrifter och rekommendationer för det egna arbetet. Därmed stärks också den enskildes möjlighet att vara i en kontinuerlig professionell utveckling för att hålla god kvalitet i arbetet. Enheten ger stöd till skolformerna i form av konsultation, handledning, fortbildning och i viss mån utredning. Avdelningschefen för barn- och elevhälsan är även verksamhetschef för hälso- och sjukvårdsinsatser inom utbildningsförvaltningen, vilket i förlängningen innebär ett verksamhetschefsansvar för alla logoped, psykologer, skolläkare och sjuksköterskor inom utbildningsförvaltningen. Verksamhetschefen har dock delegerat enskilda ledningsuppdrag till elevhälsans medicinska insats (MLA), elevhälsans psykologiska insats (PLA) och logopediska insats (LLA) för arbete som lyder under hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Detta innefattar exempelvis uppföljning av journalföring och inrapporterade avvikelser. Enheten tar också fram rutiner och riktlinjer för HSL-professionerna, samt ansvarar för att introducera nyanställda psykologer, logoped och sjuksköterskor. Introduktionen syftar till att säkerställa att de respektive professionerna utför sitt arbete på ett patientsäkert sätt, samt förtydliga hur det specifika arbetet utförs inom en pedagogisk organisation. Enheten ansvarar även för att uppdatera föreliggande centrala elevhälsoplan.

Det centrala teamets konsultativa, handledande, fortbildande och utredande stöd till skolformerna utgår från skolformernas beställningar. I beställningarna har skolformerna möjlighet att fråga efter en- eller tvärprofessionellt stöd. Arbetet löper vanligen över en avgränsad tid, med tydligt fastställda syften och mål för insatsen. Nedan följer en beskrivning på vilka insatser som centrala teamet kan erbjuda kommunens förskolor och skolor.

Logoped

Logopederna inom barn- och elevhälsan har i uppdrag att arbeta med tidiga förebyggande insatser för att ge barn och elever stöd i att klara sin utbildning. De erbjuder konsultation, handledning och fortbildning till förskolors och skolors personal och elevhälsoteam kring språk-, läs- och skrivutveckling, läs- och skrivsvårigheter/dyslexi, räkningsvårigheter/dyskalkyli, språkliga svårigheter, talängslan/selektiv mutism, alternativa lärverktyg och visuellt stöd. Insatser kan ges på både individ-, grupp- och organisationsnivå. Logopederna erbjuder inte handledning eller behandling vid uttalsvårigheter.

När en elev i grundskolan trots skolans insatser har kvarstående svårigheter med läsning, skrivning och/eller räkning, kan en utredning vara en del av barn- och elevhälsans insats. Skolan gör en ansökan om fördjupad insats av logoped. Läs [mer](#). Barn – och elevhälsan utreder inte dyslexi då det finns misstanke om andra svårigheter såsom språkliga svårigheter och /eller koncentrationssvårigheter. I de fallen hänvisas till Länslogopedin inom Regionen.

För elever i gymnasieskolan erbjuds, utöver konsultation, handledning och fortbildning, utredning av läs-, skriv- och räkningsvårigheter, samt utredning vid språkliga svårigheter.

I uppdraget ingår också att vara delaktig i antagning till resursenheterna.

En av enhetens logoped är s.k. ledningsansvarig logoped (LLA), och har under ledning av verksamhetschefen övergripande ansvar vad gäller hälso- och sjukvårdsinsatsen för logopederna inom barn- och elevhälsan. LLA behöver ha god kunskap om författningar, styrdokument och vetenskapliga rön, både vad gäller skolans verksamhet och den medicinska elevhälsan. En LLA ser även till att logopederna i verksamheten tillämpar kvalitetssäkrade arbetsätt för logopedisk utredning och insats samt säkerställer rutiner för journalföring, mm.

Hörselpedagoger

Hörselpedagoger hjälper elever med hörselnedsättning eller APD (auditiv perceptionsstörning) att så långt som möjligt tillgodogöra sig undervisningen. Tjänsten erbjuds kommunala för-, grund- och grundsärskolor, gymnasium och gymnasiesärskola. Många gånger följer de hörselpedagogiska insatser eleven under hela elevens skolgång. I samverkan med förskolan eller skolan utvecklar de arbetsätt som ger eleven en tillgänglig lärmiljö utifrån ett hörselperspektiv.

De hjälper pedagoger med didaktiska utmaningar som följer undervisning av hörselnedsatta elever, samt ger råd kring organisation och anpassningar för en inkluderande skola för alla elever utifrån ljud och buller i lärmiljön.

De stöttar elever med hörselnedsättning att utveckla strategier och konstruktiva sätt att kommunicera behov till omgivningen för ett livslångt lärande.

Hörselpedagogerna föreläser också om den fysiska arbetsmiljön utifrån kommunikation och buller.

Synpedagog

Synpedagogen medverkar till att elever med synnedsättning så långt som möjligt kan tillgodogöra sig undervisningen. Tjänsten erbjuds kommunala skolor.

Synpedagogens stöd till skolor kan utföras genom att:

- ✓ informera pedagoger om synnedsättningen och dess konsekvenser
- ✓ stötta pedagoger med råd och tips för undervisningen
- ✓ ge stöd till elev och pedagog i alternativa strategier och tekniker
- ✓ bevaka att eleven har bra lokaler utifrån synen
- ✓ medverka till att eventuella synhjälpmedel används på rätt sätt
- ✓ informera kamrater om syn och visuell miljö

Synpedagogen följer eleven från förskolan till dess att eleven slutar gymnasiet.

Psykologer

Barn- och elevhälsans psykologer förmedlar kunskap om lärande, utveckling, frisk- och riskfaktorer för elevers hälsa, psykiska besvär och olika funktionsvariationer.

Psykologerna erbjuder konsultation, handledning och fortbildning till skolformernas personal och elevhälsoteam. Insatser kan ges både på individ-, grupp- och organisationsnivå. I uppdraget ingår också uppföljande utredningar av målgruppsstillhörighet till grundsärskolan, samt antagning till resursenheterna.

Enhetens psykologer har även ansvar för specifika områden avseende systematiskt kvalitetsarbete, utveckling av psykologinsatsen inom barn- och elevhälsan, upprättande och utveckling av rutiner, mm. En av dessa specifika roller är psykologiskt ledningsansvarig psykolog (PLA). Den psykologiskt ledningsansvariga psykologen har under ledning av verksamhetschefen övergripande ansvar för psykologernas hälso- och sjukvårdsinsats, övervakning av och stöd till organisationen i frågor om patientsäkerhet. En PLA ser även till att psykologerna inom barn- och elevhälsan tillämpar kvalitetssäkrade arbetssätt för psykologutredning och insats samt säkerställer rutiner för journalföring, avvikelser, mm.

Specialpedagoger

Specialpedagogerna erbjuder stöd på såväl individ- som gruppnivå. Insatserna kan vara främjande och förebyggande, tex arbete med övergångar, ledning och stimulans och tillgängliga lärmiljöer. Stödet kan också gälla åtgärdande insatser tex extra anpassningar och särskilt stöd, npf, läs-, skriv- och matematiksvårigheter, svag teoretisk begåvning, särskild begåvning och ledarskap.

Skolläkare

Skolläkare är anställda inom barn- och elevhälsan, Centrala teamet. Skolläkarna är en del av den samlade elevhälsan och tillför medicinsk kompetens som ett stöd i skolornas arbete. Skolläkaren samverkar med den lokalt anställda skolsköterskan gällande program för hälsobesök och vaccinationer. Skolsköterskan bokar in skolläkaren till regelbundna mottagningar gällande tillväxtbedömningar, skoliosfrågeställning, hälsoundersökning av nyanlända elever, psykisk ohälsa mm. Vidare ansvarar skolläkaren för bedömningar och ordination av kompletterande vaccinationer. Vid ansökan till grundsär eller gymnasiesärskola gör skolläkaren den medicinska bedömningen.

Skolsköterska

I Uppsala kommun är skolsköterskor anställda lokalt ute på skolor. Centralt finns en medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA). MLA är ett uppdrag utfärdat av verksamhetschefen enligt 28-30 § HSL. Den medicinskt ledningsansvariga skolsköterskan ansvarar bland annat för uppdatering av ledningssystemet liksom att kvalitetssäkra EMI:s olika processer, så som exempelvis vaccinationsprocessen. MLA ansvarar även för rutiner gällande medicintekniska produkter, hantering av läkemedel, dokumentation och journalföring, faktagranskning gällande innehåll i EMI:s webbhandbok samt genomförande av verksamhetsbesök och loggkontroller. Vidare ansvarar MLA även för att årligen bidra i arbetet med patientsäkerhetsberättelsen, att hantera avvikelser samt Lex Maria utredningar/anmälningar. MLA bidrar även vid rekrytering av skolsköterskor liksom vid introduktion av nya skolsköterskor. MLA

samverkar med bland annat länets MLA-nätverk, barnhälsovården, barnspecialistmottagningen, CeSÅ och Cosmos.

Elevnära insatser

Inom enheten Elevnära insatser arbetar handläggare, samordnare och koordinatörer med en bakgrund som pedagoger, socionomer/beteendevetare, psykologer, studie- och yrkesvägledare och skolsköterskor.

Inom enheten handläggs skolpliktsbevakning för att säkerställa alla elevers rätt till utbildning. Enheten arbetar med att samordna och följa upp skolplacering för samhällsplacerade elever, placering av elever på introduktionsprogram (IM), och koordinatörerna arbetar för ökad skolnärvaro. Enhetens myndighetsgrupp handlägger tilläggsbelopp, mottagande till grundsär- och gymnasiesärskolan samt andra myndighetsbeslut. Även sjukhusundervisningen på Akademiska barnsjukhuset, BUP och Folke Bernadotte regionhabilitering tillhör enheten. Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) arbetar i sin tur med unga 16 – 20 år som varken studerar eller har annan sysselsättning. Inom enheten finns även ett projekt kring suicidprevention där två samordnare arbetar.

De flesta av enhetens insatser riktar sig till både grundskola och gymnasieskola inom såväl kommunala som fristående verksamheter.

Koordinatorer för ökad skolnärvaro

Koordinator för ökad skolnärvaro är ett uppdrag inom utbildningsförvaltningen. Koordinatorerna arbetar mot kommunala och fristående grund- och gymnasieskolor, samt grundsär- och gymnasiesärskolan. Målgruppen är elever i problematisk skolfrånvaro som behöver ett mer omfattande stöd, och därmed kräver särskilda samverkansinsatser med andra aktörer.

Innan en insats från koordinatörerna är aktuell behöver skolan först ha uppmärksammat elevens frånvaro, utrett dess orsaker, genomfört och utvärderat de olika åtgärder som prövats. Skolan kan skicka en beställning till koordinator i de fall skolans insatser inte gett önskat resultat efter två månader. Koordinatorerna kontaktar sedan skolans samordnare och rektor för ett första möte med skola, elev och vårdnadshavare.

[Koordinator för ökad skolnärvaro \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/central-barn-och-elevhalsa/insatser/koordinatorer-for-okad-skolnarvaro)

Avdelning för kommunal grundskola

Grundskolans stödorganisation är ett centralt stödteam till grundskolan och grundsärskolan. Där ingår bland annat grundskolans elevhälsoutvecklare, som har i uppdrag att ge stöd till skolledare kring elevhälsoprocesser, särskilda undervisningsgrupper och extra komplicerade elevärenden. Stödorganisationen arbetar med verksamhetsutveckling för elevhälsan, i projekt för att skapa tillgängliga lärmiljöer och implementering av IBIS-modellen.

Grundskolans stödorganisation har ett nära samarbete med avdelningen Barn- och elevhälsa i att stödja Uppsalas skolor kring frågor rörande elevhälsa.

Professionsöverskridande insatser

Skolsam

Skolsam samordnar skolgången för samhällsplacerade barn och ungdomar, och vänder sig till både fristående och kommunala skolor. Uppdraget gäller barn och unga 6–20 år placerade i familjehem, jourhem, HVB (hem för vård eller boende), SiS (Statens institutionsstyrelse), särskilda ungdomshem och stödboende.

Syftet är att bidra till att säkerställa målgruppens skolgång genom att:

- ✓ fungera som ett kunskapsstöd till skolans elevhälsoteam
- ✓ samverka med socialtjänsten,
- ✓ medverka vid skolbyten och övergångar

Läs mer om Skolsam [här](#).

Mer information om samhällsplacerade barn och unga finns [här](#).

Suicidpreventionsarbete

Den absolut viktigaste aspekten vid självmordsprevention är tidig upptäckt, och skolan har ett stort ansvar för att fånga upp ungdomar som mår dåligt. Varje skola ska ha rutiner för suicidpreventionsarbete. Varje skola ska även ha en krisplan vid händelse av olycka eller andra svåra omständigheter. I Uppsala kommun finns suicidpreventionsamordnare som arbetat fram ett stöddokument gällande suicidprevention. Läs mer på [Insidan](#).

Insatser till särskilt begåvade elever

Avdelning barn och elevhälsa erbjuder stöd till skolor som behöver hjälp med implementering av insatser, samt handledning utifrån pedagogiska, fritidspedagogiska, psykologiska och/eller sociala perspektiv i arbetet.

Uppsala kommun har även sammanställt en handlingsplan för att stödja skolorna i arbetet med särskilt begåvade elever. Dokumentet kan även utgöra en resurs när det gäller stöd till elever som lätt når skolans mål. [Läs mer på barn- och elevhälsans hemsida](#).

Arbete utifrån talängslan/selektiv mutism

Talängslan/selektiv mutism betyder att en person kan ha svårt att prata i vissa miljöer eller med vissa personer, men prata obehindrat i andra. Inom avdelning Barn- och elevhälsa finns en arbetsgrupp bestående av logoped, specialpedagog och psykolog, som kan erbjuda information, handledning och fortbildning till personal som möter barn och elever med talängslan. Handledning erbjuds oavsett om barnet/eleven har diagnos selektiv mutism eller inte.

Informations- och kunskapsresurser

Elevhälsopodden

Elevhälsopodden sprider elevhälsa till alla – i klassrummet, i lärarummet, på skolgården och i skolkorridoren. Podden vill inspirera all personal i förskola och skola

att jobba tillsammans för en bättre barn- och elevhälsa. Syftet med elevhälsopodden är att alla lyssnare/läsare ska utveckla kunskaper inom elevhälsofrågor. Podden vill genom intervjuer med forskare, förskole- och skolpersonal, barn och elever, experter och eldsjälar visa på olika perspektiv inom elevhälsa som kan främja ett förebyggande och främjande elevhälsoarbete.

Vård i samverkan (ViS)

Länets kommuner och Region Uppsala samverkar inom området hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO). Vård i Samverkan (ViS) är samlingsnamnet för de styrande dokument som stödjer verksamheternas samarbete, både på politisk och tjänstemannanivå. Våra ViS-dokument gäller i hela länet, men det finns även ViS-dokument som fastställs lokalt i länets kommuner.

När det tagits beslut inom tjänstledig HSVO om ett ViS-dokument för barn- och unga, påbörjas ett implementeringsarbete inom länets samtliga kommuner och Region Uppsala.

Inom utbildningsförvaltningen finns en process för att göra ViS-dokumentens innehåll känt. Det sker genom information på vår InSida, genom ledningsgrupper, yrkesträffar samt nätverksgrupper etc.

Våra ViS-dokument finns samlade på samverkanswebben [Vård i samverkan - Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län](#). I nuläget finns det 12 stycken länsgemensamma samt ett lokalt fastställt dokument ViS-dokument som riktar sig specifikt till barn och unga. Exempel på ViS-dokument är Samverkan vid förmodad NPF-problematik och Samverkansrutin mellan socialtjänst, förskola, skola, tandhälsa och barnhälsovård gällande barn och unga placerade utanför det egna hemmet.

Webbhandböcker

Som ett stöd för HSL-professionerna, dvs den personal inom förskola och skolan som arbetar inom hälso- och sjukvårdsområdet, tillhandahåller kommunen ett onlinestöd i form av webbhandböcker. Dessa innehåller riktlinjer, styrdokument, blanketter och länkar. Innehållet i dessa utvecklas fortlöpande och ansvaret för uppdatering ligger inom avdelning Barn- och elevhälsa.

Normer och barnrättsligt arbete

Utöver det som är tvingande/styrande såsom lagar och andra dokument så arbetar barn- och elevhälsan utifrån vägledande skrivelser och praxis. I Socialstyrelsens och Skolverkets skrift Vägledning för elevhälsan står det "Värderingen av etiska aspekter för elevhälsans hälso- och sjukvård är central när det gäller att välja metoder och inriktning för verksamheten."

Barn- och elevhälsans professioner; pedagoger, kuratorer, läkare, logoped, lärare, psykologer och sjuksköterskor arbetar samtliga under respektive yrkesförbunds etiska kod. De etiska aspekterna underställs de lagmässigt tvingande delarna av arbetet, men stödjer yrkesutövaren att navigera i etiskt komplicerad terräng.

Återkommande inslag i de olika etiska koderna är yrkesutövarens ansvar att aktivt sträva efter att barnet/elevens/patienten görs delaktig i undervisningen/vården, att bemötandet präglas av respekt.

Förskolan och skolan i stort, oavsett skolform, ska ha kunskap och beredskap att möta barn och elever oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Dessa sju diskrimineringsgrunder är skyddade enligt diskrimineringslagen.

Utöver dessa bör verksamheterna präglas av en levande normkritik där minoriteter eller socialt utmanade individer/grupper aktivt stötts så att det kompensatoriska uppdraget, strävan att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar, uppfylls.

Vid omorganisation eller vid utformande av förskole/skolverksamhet skall en systematisk barnkonsekvensanalys göras för att säkerställa att barnet/elevens rättigheter finns med som en central del i arbetet. Hur detta kan göras kan du läsa mer om [här](#).

Delaktighet

Samspelet mellan den pedagogiska, sociala och fysiska miljön är avgörande för barn och elevers upplevelse av delaktighet (Skolverket, 2018). Vuxna inom förskola och skola behöver kontinuerligt säkerställa att alla barn och elever erbjuds olika arbetsätt, hjälpmedel och sätt att få uttrycka sina tankar, åsikter och önskemål. Ordet delaktighet innefattar att ingå ett sammanhang eller en relation, samt ha möjlighet att aktivt delta, göra val och påverka sin situation. För barn i förskola och skola kan upplevelse av delaktighet handla om att få förutsättningar för att delta exempelvis i undervisningssituationen eller i socialt samspel. I den modell för delaktighet som Specialpedagogiska skolmyndigheten tagit fram (2018), beskrivs vikten av att på ett kontextuellt sätt analysera lärmiljöer. Delaktighet beskrivs här utifrån sex olika aspekter så som tillgänglighet (bl.a. fysisk lärmiljö), känsla av tillhörighet (formell tillhörighet), engagemang (lust och intresse att delta i aktiviteter), samhandling (att delta och bidra i gemensamma aktiviteter), autonomi (att bestämma över sitt handlande) och erkännande (att vara accepterad av andra). Bristande möjlighet till delaktighet på olika plan, kan i sin tur leda till minskat engagemang och deltagande i aktiviteter. Utifrån detta är det av yttersta vikt att kontinuerligt kartlägga, förstå och anpassa lärmiljöerna utifrån barnens och elevernas behov. Att föra dialog med barnen/eleverna och ta in deras egna perspektiv och erfarenheter, är lika viktigt som att göra egna observationer.

Lokal elevhälsoplan

Under rektors ledning upprättar elevhälsoteamet och skolans medarbetare en lokal elevhälsoplan. I den lokala elevhälsoplanen beskrivs elevhälsans ansvar och organisering på skolan, arbetsgång vid elevhälsoärenden, elevhälsans dokumentation vid olika möten respektive ärenden, rutiner för åtgärdsprogram samt uppföljning och utvärdering av skolans elevhälsoarbete. Dessutom beskrivs måluppfyllelse, resultat kopplat till mål och strategier samt elevhälsans mål och strategier för kommande år. Mall för lokal elevhälsoplan, se bilaga.

Personal inom elevhälsan skall vara förtrogen med innehållet i de styrdokument som är relevanta för den egna yrkesutövningen. De enskilda förskolorna/skolorna kan internt se till att medarbetarna håller sig uppdaterade vid förändringar av innehållet i styrdokumenterna genom att inkludera detta i det löpande barn- och elevhälsoarbetet.

Referenser

Akademikerförbundet SSR. (läst 14 oktober 2022). Etik i socialt arbete-Etisk kod för socialarbetare. https://akademssr.se/sites/default/files/files/etik_i_socialt_arbete.pdf

Hattie, J. (2012). *Synligt lärande för lärare*. Natur & Kultur.

Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30). Socialdepartementet. [Hälso- och sjukvårdslag \(2017:30\) Svensk författningssamling 2017:2017:30 t.o.m. SFS 2022:1255 - Riksdagen](#)

Logopedförbundet. (läst 14 oktober 2022). *Yrkesetik för logoped*. <https://www.srat.se/globalassets/logopederna/dokument/profession/yrkesetik-logoped-2205.pdf>

Läkarförbundet. (läst 14 oktober 2022). Läkarförbundets etiska regler. <https://slf.se/app/uploads/2018/04/etiskaregler-a4-korr2.pdf>

Lärarnas riksförbund. (läst 14 oktober 2022). *Yrkesetik för lärare*. [Yrkesetik för lärare - Lärarnas Riksförbund \(lr.se\)](#)

Offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400). Justitiedepartementet L6. [Offentlighets- och sekretesslag \(2009:400\) Svensk författningssamling 2009:2009:400 t.o.m. SFS 2022:1314 - Riksdagen](#)

Patientlagen (SFS 2014:821). Socialdepartementet. [Patientlag \(2014:821\) Svensk författningssamling 2014:2014:821 t.o.m. SFS 2022:1254 - Riksdagen](#)

Patientdatalagen (SFS 2008:355). Socialdepartementet. [Patientdatalag \(2008:355\) Svensk författningssamling 2008:2008:355 t.o.m. SFS 2022:915 - Riksdagen](#)

Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659). Socialdepartementet. [Patientsäkerhetslag \(2010:659\) Svensk författningssamling 2010:2010:659 t.o.m. SFS 2021:739 - Riksdagen](#)

Psykologförbundet. (läst 14 oktober 2022) *Yrkesetiska principer för psykologer i Norden*. <https://www.psykologforbundet.se/globalassets/yrket/yrkesetiska--principer-for-psykologer-i-norden.pdfEHP>

Skollagen (SFS 2010:800). Utbildningsdepartementet. [Skollag \(2010:800\) Svensk författningssamling 2010:2010:800 t.o.m. SFS 2022:1319 - Riksdagen](#)

Skolverket. (2019). *Hälsa för lärande - lärande för hälsa*. www.skolverket.se/getFile?file=4071

Skolverket (2011). *Läroplan GY11 för gymnasieskolan* [Läroplan \(Gy11\) för gymnasieskolan - Skolverket](#)

Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan*. [Läroplan \(Lpfö 18\) för förskolan - Skolverket](#)

Skolverket. (2022). *Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet*. [Läroplan \(Lgr22\) för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet - Skolverket](#)

Skolverket. (2022). *Läroplan för grundsärskolan*. [Läroplan för grundsärskolan - Skolverket](#)

Skolverket. (7 juni 2022). *Övergångar inom och mellan skolformer*. [Övergångar inom och mellan skolor och skolformer - Skolverket](#)

Skolverket och Socialstyrelsen (2016). *Vägledning för elevhälsan*. (Artikelnummer 2016-11-4). [Vägledning för elevhälsan - Tredje upplagan \(socialstyrelsen.se\)](#)

Szönyi, K. & Söderqvist Dunkers, T. (2018). *Delaktighet – ett arbetssätt i skolan*. [Delaktighet – ett arbetssätt i skolan. Specialpedagogiska skolmyndigheten.](#)

Socialtjänstlagen (SFS 2001:453). Socialdepartementet. [Socialtjänstlag \(2001:453\) Svensk författningssamling 2001:2001:453 t.o.m. SFS 2022:1034 - Riksdagen](#)

Socialstyrelsen. (2015). *Bedöma barns mognad för delaktighet. Kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården samt tandvården*. (Artikelnummer 2015-12-22). [Bedöma barns mognad för delaktighet Kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården samt tandvården \(socialstyrelsen.se\)](#)

Socialstyrelsen. *Skyddade personuppgifter och dokumentation. För hälso- och sjukvården och socialtjänsten* (läst 14 oktober 2022) <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/juridiskt-stod-for-dokumentation/skyddade-personuppgifter-och-dokumentation/>

Svensk sjuksköterskeförening. (läst 14 oktober 2022). *ICN:s etiska kod för sjuksköterskor*. https://www.swenurse.se/download/18.9f73344170c0030623146a/1584003553081/icn_s%20etiska%20kod%20f%C3%B6r%20sjuksk%C3%B6terskor%202017.pdf

Unicef – Barnkonventionen (läst 14 oktober 2022) <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>

Uppsala kommuns inriktningsmål - Uppsala kommun (läst 14 oktober 2022) <https://www.uppsala.se/kommun-och-politik/kommunens-mal-och-budget/mal-och-budget/inriktningsmal/>

ViS – vård i samverkan (läst 10 september 2022) <https://region uppsala.se/samverkanswebben/samverkan-och-utveckling/halsa-och-varld/halsa-och-varld/varld-i-samverkan/>

LÄSTIPS - bra resurser online och på papper

Böcker

Borg, A., Bölte, S., Hallberg, L. (2021). *God lärmiljö för alla - konsten att hantera övergångar i skolan* (1 uppl.). Liber.

Hejlskov Elvén, B. (2020). *Beteendeproblem i skolan* (2 uppl.). Natur & Kultur.

Gren Landell, M. (2018). *Främja närvaro: Att förebygga frånvaro i skolan*. Natur & Kultur.

Hylander, I., Guvå, G. (2017). *Elevhälsa som främjar lärande. Om professionellt samarbete i retorik och praktik*. Studentlitteratur.

Lundin Karphammar, M. (2020). *Implementering av barnkonventionen -med hjärta och hjärna*. Studentlitteratur.

Nielsen, A & Nyroos, M (red). (2022) *En förskola för alla – specialpedagogik, inkludering och likvärdighet*. Liber.

Nordanger, D Ø, Braarud, H. C. (2017). *Utviklingstraumer. Regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi*. Fagbokforlaget.

Sims, C. (red.) (2021). *Särskild begåvning i praktik och forskning*. Studentlitteratur.

Sjölund, A., Jahn, C., Lindgren, A., Reuterswärd, M. (2017). *Autism och ADHD i skolan: handbok i tydliggörande pedagogik*. Natur & Kultur.

Valsö, M., Malmgren, F., (2019). *Fysisk lärmiljö: optimera för trygghet, arbetsro och lärande*. Studentlitteratur.

Wallberg, H. (2019). *Lektionsdesign: en handbok*. Studentlitteratur.

Länkar

Barnrätt, elevrätt och barnskydd

- [Barnafrid - Linköpings universitet](#)
- [Barn- och Elevombudet](#)
- [Barnskyddsrådet | Barnombudet i Uppsala län](#)
- [Kunskapsbank och information om barnrätt](#)
- [Kunskapsbanken - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\)](#)
- [Nationellt kompetenscentrum anhöriga](#)
- [Hedersförtryck](#)
- [Stiftelsen Allmänna Barnhuset](#)

Elevhälsoarbete

- [Elevhälsa - Skolverket](#)
- [Elevhälsan.se](#)
- [Främja barns och elevers hälsa - Skolverket](#)
- [Metodstöd](#)
- [SIP för barn och unga | Uppdrag Psykisk Hälsa \(uppdragpsykiskhalsa.se\)](#)
- [Ungdomscentrum](#)

Forskning

- [Vetenskapliga tidskrifter | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)
- [Vetenskapsrådet \(vr.se\)](#)

Funktionskunskap

- [Myndigheten för delaktighet](#)
- [Riksförbundet Attention](#)
- [Specialpedagogiska skolmyndigheten](#)

Likabehandling, jämställdhet och antidiskriminering

- [Antidiskrimineringsbyrån Uppsala - utbildning](#)
- [Diskrimineringsombudsmannen](#)
- [Jämställdhetsmyndigheten](#)
- [Råd för social hållbarhet | Länsstyrelsen Uppsala](#)

Medicinsk hälsa

- [Vaccinationer — Folkhälsomyndigheten](#)

Pedagogiska resurser

- [Checklistor för övergångar](#)
- [Forskning om undervisning och lärande](#)
- [Levla lärmiljö](#)
- [Liten och trygg – en handledning till förskolan](#)
- [Pedagogisk forskning i Sverige – en portal för forskning inom det pedagogiska kunskapsområdet och en del av SWERA](#)
- [Specialpedagogiska skolmyndigheten](#)

Bilagor

- Mall för lokal EHP

Mall för lokal elevhälsoplan

Förslag på inledande text i den lokala elevhälsoplanen.

Bakgrund

Elevhälsan ska medverka till att stärka skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete, på så vis ska elevhälsan stödja elevens utveckling mot utbildningens mål.

Elevhälsoplanens syfte

Syftet med den lokala elevhälsoplanen är att den ska utgöra ett stöd och fungera som en ledstäng för samtliga medarbetare på skolan och underlätta ett systematiskt, strukturerat arbetssätt i elevhälsoarbetet.

Elevhälsans uppdrag

Uppdraget för elevhälsan utgår från skollagen (2010:800). Elevhälsans mål är att skapa en positiv lärandesituation för eleven. Elevhälsan bidrar med insatser som stödjer barns och elevers hälsa, lärande och utveckling. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala samt specialpedagogiska insatser och ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Detta innebär att elevhälsoteamet stödjer personal, arbetslag, elever och deras vårdnadshavare. Rektor leder och ansvarar för elevhälsans arbete på skolan.

Nedanstående rubriker fylls med innehåll utifrån skolans förutsättningar och arbetssätt.

Elevhälsans ansvar och organisering på skolan

Beskrivning av skolans elevhälsoteam (vilka ingår i elevhälsoteamet på skolan?)

Definiera följande:

Ansvarsfördelning (vem gör vad?)

- Rektor

- Psykolog
- Skolkurator
- Skolsköterska och skolläkare
- Specialpedagogisk kompetens
- Mentor/klasslärare

Vem leder arbetet för elevhälsan?

Hur är arbetet organiserat?

Mötesstruktur?

Arbetsgång vid elevhälsoärenden

Hur får pedagogerna kontakt med elevhälsan?

Hur hanteras problematisk skolfrånvaro?

Vilka rutiner finns vid övergång där elevhälsan är/har varit involverad?

Anmälan om behov av stöd/hjälp från elevhälsoteamet.

Vilka åtgärder ska genomföras av mentor/klasslärare före anmälan?

Rutiner för elevhälsomöte (kallelse, deltagare, dokumentation)

Dokumentation

Hur dokumenteras elevhälsoteamets möten?

Hur dokumenteras elevhälsomöten?

Hur dokumenterar respektive profession i elevhälsan?

Hur dokumenteras kontakter med elever och vårdnadshavare?

[Samarbetsrum PRN elevakt](#)

Särskilt stöd

Hur ser arbetsgången gällande särskilt stöd/åtgärdsprogram ut på skolan?

Dokumentation?

[Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram i grundskolan](#)

[Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram i gymnasieskolan](#)

Uppföljning och utvärdering av skolans elevhälsoarbete

Hur följer skolan upp och utvärderar?

Elevhälsoteamets arbete?

Förebyggande och hälsofrämjande insatser?

Ledning och stimulans?

Extra anpassningar?

Särskilt stöd?

Lär miljön?

Hur skapar skolan på bästa sätt en positiv lärandesituation för eleverna?

Resultat av föregående års uppsatta mål för elevhälsan

Måluppfyllelse beskrivs dvs. resultat kopplat till mål och strategier.

Processmått utgörs av aktiviteter som genomförts för att uppnå definierade mål.

Elevhälsans mål och strategier för kommande år

Vilka mål har skolan för sitt elevhälsoarbete inför kommande år och hur ska dessa mål uppnås?

Vilka aktiviteter planeras för att uppnå definierade mål?

Dokument som kompletterar den lokala elevhälsoplanen

Exempel

- Skolverkets allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram
- Centrala riktlinjer för övergångar inom och mellan skolformer
- Anmälan till socialtjänst och polis
- Plan mot diskriminering och kränkande behandling
- Säkerhet och krisberedskap i skola och förskola
- Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera
- Närvarorutin
- Stödverktyg till att utreda en elevs frånvaro i skolan
- Anmälan vid upprepade eller längre frånvaro
- Nyanlända barn och elevers rätt till utbildning
- Handlingsplan särskilt begåvade barn och elever

Dokumenthistorik

Version	Utförda förändringar	Skapat datum	Skapad av	Godkänt datum	Godkänd av
		ÅÅÅÅ-MM-DD		ÅÅÅÅ-MM-DD	